

نقش سبک‌های دلبستگی و سبک‌های اسناد در پیش‌بینی رضایت از زندگی در دانشجویان افسرده

دانا محمد امین زاده^۱، یوسف اسمری^۲، دکتر فریده حسین ثابت^{۳*}

۱. کارشناس ارشد مشاوره، دانشگاه علامه طباطبائی

۲. کارشناس ارشد روانشناسی بالینی، دانشگاه علامه طباطبائی

۳. استادیار گروه روانشناسی بالینی و عمومی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی

چکیده

سابقه و هدف: هدف پژوهش حاضر پیش‌بینی رضایت از زندگی براساس سبک‌های دلبستگی و سبک‌های اسناد در دانشجویان افسرده است.

مواد و روش‌ها: این پژوهش از نوع توصیفی و به روش همبستگی بوده و جامعه آماری آن شامل کلیه دانشجویان دختر و پسر دانشگاه علامه‌ی طباطبائی در سال ۹۴-۱۳۹۳ است که تعداد ۱۳۵ نفر به روش نمونه‌گیری در دسترس و در دو مرحله انتخاب شدند. بدین معنی که در مرحله اول روی ۳۱۸ نفر از دانشجویان، تست افسردگی بک اجرا شد و در مرحله دوم دانشجویانی شامل ۱۳۵ نفر (۸۳ پسر و ۵۲ دختر) که نمره تست افسردگی بک آنها بالاتر از نقطه برش و واجد شرایط در پژوهش بودند، به عنوان نمونه اصلی پژوهش انتخاب شدند. جهت جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه‌های رضایت از زندگی، سبک دلبستگی و سبک اسنادی استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج این پژوهش با استفاده از تحلیل رگرسیون چند متغیره به روش Enter نشان داد که در بین انواع سبک‌های دلبستگی، سبک دلبستگی نایمن-اجتنابی و سبک دلبستگی ایمن برای پیش‌بینی میزان رضایت از زندگی از ضرایب تأثیر معنی‌داری برخوردار هستند. همچنین نتایج پژوهش نشان داد که ابعاد اسناد دهی پایدار-ناپایدار در موقعیت منفی و اختصاصی-کلی در موقعیت مثبت دارای ضرایب تأثیر معناداری هستند و می‌توانند میزان رضایت از زندگی دانشجویان افسرده را به خوبی پیش‌بینی کنند.

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج به‌دست آمده می‌توان گفت که سبک دلبستگی ایمن و سبک دلبستگی نایمن-اجتنابی و نیز سبک‌های اسنادی پایدار-ناپایدار در موقعیت منفی و اختصاصی-کلی در موقعیت مثبت مؤلفه‌های خوبی برای پیش‌بینی میزان رضایت از زندگی در بین دانشجویان افسرده است.

واژگان کلیدی: رضایت از زندگی، سبک دلبستگی، سبک اسناد، افسردگی

لطفاً به این مقاله به صورت زیر استناد نمایید:

Mohamadaminzadeh D, Asmari Y, Hosseinsabet F. The role of attachment styles and attribution styles in predicting life satisfaction in students with depression. *Pejouhandeh* 2016;21(4):224-232.

مقدمه

از زندگی هر زن و مردی را تحت تأثیر قرار می‌دهد (۳). رضایت از زندگی، به قضاوت فرد درباره‌ی کیفیت زندگی براساس مجموعه‌ای از معیارهای شخصی اشاره دارد (۴). به عبارتی دیگر، رضایت از زندگی به‌عنوان فرآیند ارزیابی فرد از جنبه‌های گوناگون زندگی در نظر گرفته می‌شود که بازتاب توازن میان آرزوهای شخصی و وضعیت کنونی فرد است (۵). تحقیقات انجام شده در زمینه رضایت از زندگی افراد افسرده دریافته‌اند که بین رضایت از زندگی و افسردگی، رابطه منفی وجود دارد. در تحقیق Guney و همکاران نشان داده شد که رضایت از زندگی رابطه منفی معنی‌داری با افسردگی و اضطراب دارد (۶). همچنین در تحقیق حسینی و همکاران

از جمله شایع‌ترین اختلالات خلقی-روانی، افسردگی است که اثرات مخربی بر رشد جسمی-روانی، عملکرد تحصیلی و روابط اجتماعی فرد دارد (۱). در سال ۲۰۰۱ توسط سازمان جهانی بهداشت (WHO) افسردگی به‌عنوان چهارمین علت اصلی ناتوانی و مرگ و میر زودرس شناخته شد (۲). در واقع افسردگی بیماری آسیب‌زننده‌ای است که رضایت

*نویسنده مسؤول مکاتبات: دکتر فریده حسین ثابت؛ استادیار گروه روانشناسی بالینی و عمومی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی؛ پست الکترونیک: Hoseinsabet@atu.ac.ir

نشان داده شد که ارتباط منفی و معنی‌داری بین رضایت از زندگی و افسردگی وجود دارد (۷).

در جریان زندگی، رضایت افراد از زندگی، به خصوص افراد افسرده را می‌توان براساس مؤلفه‌ها و متغیرهایی پیش‌بینی کرد. متغیرهایی که در این تحقیق سعی شده تا بر اساس آنها به پیش‌بینی رضایت از زندگی پرداخت، سبک‌های اسناد و سبک‌های دلبستگی هستند. تمایل افراد به نسبت دادن رفتار به علل و عوامل بیرونی و درونی را سبک اسناد می‌گویند (۸). به عبارتی دیگر سبک‌هایی که افراد براساس آنها حوادث زندگی خود را تعبیر و تفسیر می‌کنند (۹). افرادی که رفتارهای خود را به علل درونی نسبت می‌دهند، از دیگران توقع بی‌جا ندارند و برای برداشتن قدم‌ها به تشویق دیگران نیاز ندارند؛ برعکس افرادی که رفتارهای خود را به علل بیرونی نسبت می‌دهند، معمولاً به سرزنش دیگران می‌پردازند و همه را در شکست و ناکامی‌هایشان مقصر می‌دانند (۸). سبک‌های اسناد می‌توانند جهت دهنده‌ی رفتار و حالت‌های عاطفی و هیجانی افراد باشند (۱۰) که با افسردگی، عملکرد شغلی و سلامت روانی فرد در ارتباط هستند (۱۱). تحقیقات انجام گرفته در این زمینه نشان می‌دهند که سبک اسناد در موفقیت و شکست افراد در موقعیت‌های مختلف و همچنین در انگیزه‌ها و رفتارهای اجتماعی تأثیر دارد (۷). هنری و پریس در مطالعه خود نشان دادند هر دو اسناد درونی و بیرونی به‌طور مساوی در پیش‌بینی نمرات و احساسات دانشجویان مؤثر است (۸). همچنین سافورد و همکاران در تحقیق خود نشان دادند که این سبک‌ها با افسردگی، عملکرد شغلی و سلامت فرد در ارتباط هستند (۲).

متغیر دیگری که در این تحقیق سعی شده بر اساس آن به پیش‌بینی رضایت از زندگی در دانشجویان افسرده پرداخت، سبک‌های دلبستگی است. دلبستگی به صورت پیوند عاطفی نزدیک با دیگران تعریف شده است (۱۲) که مستلزم تبادل لذت، مراقبت و آرامش است (۱۳، ۱۴). از دید بالبی، سبک دلبستگی از طریق ارتباط اولیه کودک-والد شکل می‌گیرد (۱۵). کیفیت این رابطه به گونه‌ای معنی‌دار بر سلامت روان‌شناختی مؤثر است (۱۶) به‌طوری‌که بر عواطف فرد تأثیر گذاشته و این رابطه نقش مهمی در تشکیل خودپنداره فرد دارد (۱۷). تحقیقات انجام گرفته در زمینه سبک‌های دلبستگی بیانگر این امر است که افرادی که سبک دلبستگی ایمن دارند، رضایت از زندگی بیشتری دارند، اما افرادی که سبک دلبستگی نایمن اجتنابی و دوسوگرا دارند، از زندگی

خود رضایت کمتری دارند (۱۸). همچنین شارون و ویندی در تحقیق خود دریافتند که افرادی که سبک دلبستگی نایمن دوسوگرا و اجتنابی دارند به نسبت افرادی که سبک دلبستگی ایمن دارند رضایت بیشتری از زندگی خود دارند (۱۹).

مطالعات انجام شده در دانشجویان، حاکی از شیوع بالای افسردگی در این گروه است، به‌طوری‌که زیمرمن نشان داده است که بخش قابل توجهی از دانشجویان در دوران دانشجویی تحت تأثیر افسردگی قرار دارند (۵). همچنین در تحقیقی که شمس‌الدین و همکاران در زمینه افسردگی دانشجویان انجام دادند به این نتیجه رسیدند که دانشجویان با توجه به محیط دانشگاه و مشکلات عاطفی که در پی دور شدن از خانواده با آن مواجه می‌شوند، دچار افسردگی و حالات غم و اندوه می‌شوند (۲۰). با توجه به اینکه قشر دانشجویان سرمایه‌های معنوی هر جامعه به حساب می‌آیند و از آنجا که تحصیل در دانشگاه به‌واسطه حضور عوامل متعدد از جمله تغییر محل زندگی و جدایی ناگهانی از خانواده دوره‌ای فشارزا و پرتنش است و همچنین محیط دانشگاه با گسترش مشکلات و فشارهای روانی ممکن است در بالا رفتن ناامیدی و افسردگی در میان دانشجویان نقش داشته باشد، به همین دلایل می‌توان انتظار داشت که دانشجویان در این دوره آسیب‌پذیری بیشتری داشته باشند. از سویی دیگر رضایت از زندگی پیامدهایی چون موفقیت در عرصه‌های مختلف زندگی از جمله آموزش، تحصیل، شغل، سلامتی و روابط بین فردی به دنبال دارد و رضایت از زندگی دانشجویان می‌تواند راه را برای رضایت آنها در زمینه فرهنگی، سیاسی، اجتماعی و اقتصادی هموار سازد (۵) تا آنجا که نارضایتی از زندگی موجب افزایش تنش‌ها، مشکلات رفتاری، ناامیدی و کاهش روحیه مشارکت جویی می‌شود (۵، ۲۱) که این خود باعث تأثیر بر رضایت از زندگی در دانشجویان می‌گردد. پژوهش حاضر به دنبال پاسخ به این پرسش است که آیا رضایت از زندگی با سبک‌های دلبستگی و سبک‌های اسناد مرتبط است، به عبارتی دیگر آیا سبک‌های دلبستگی و سبک‌های اسناد می‌تواند رضایت از زندگی را در بین دانشجویان افسرده پیش‌بینی کند؟

مواد و روش‌ها

پژوهش حاضر از نوع توصیفی و به روش همبستگی می‌باشد. جامعه آماری آن شامل کلیه دانشجویان دختر و پسر دانشگاه علامه‌ی طباطبائی در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ می‌باشد و نمونه پژوهش شامل ۳۱۸ نفر از دانشجویان دانشگاه علامه طباطبائی در سه مقطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و

که مقیاس رضایت از زندگی (The Satisfaction with Life Scale- SWLS) را برای همه‌ی گروه‌های سنی تهیه کرده‌اند. این مقیاس متشکل از ۴۸ سؤال بوده که میزان رضایت از زندگی و بهزیستی را پیش‌بینی می‌کند. تحلیل عاملی نشان داد که از سه عامل تشکیل شده است، در بین ۴۸ سؤال، ۱۰ سؤال آن با رضایت از زندگی مرتبط بوده که پس از بررسی‌هایی، در نهایت به ۵ سؤال کاهش یافت و به‌عنوان مقیاس مجزا مورد استفاده قرار گرفت. داینر و همکاران در نمونه‌ای متشکل از ۱۷۶ نفر دانشجوی مقیاس رضایت از زندگی را ارزیابی کردند که میانگین و انحراف استاندارد نمره‌های آزمودنی‌ها به ترتیب ۲۳/۵ و ۶/۴۳ و ضریب همبستگی بازآزمایی ۰/۸۲ با فاصله دو ماه، محاسبه شد (۲۵). بیانی و همکاران نیز اعتبار مقیاس را با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۳ و از طریق روش بازآزمایی ۰/۶۹ به‌دست آوردند (۲۶). رویی سازه این مقیاس از روش رویی ملاکی با استفاده از مقیاس شادکامی آکسفورد (Oxford Happiness Questionnaire) و مقیاس افسردگی بک برآورد شد که همبستگی مثبت با فهرست شادکامی آکسفورد و همبستگی منفی با مقیاس افسردگی بک به‌دست آمد. این پرسشنامه نمره‌گذاری وارونه ندارد. هرچه نمره فرد در این پرسشنامه بیشتر باشد، رضایت فرد از زندگی نیز از زندگی بیشتر است. مقدار آلفای کرونباخ به‌دست آمده برای پرسشنامه مذکور در تحقیق حاضر ۰/۶۵ بود.

ج) پرسشنامه سبک‌های دلبستگی. این پرسشنامه توسط Hezan و Shiver در سال ۱۹۸۷ ساخته شده (۲۷) و در ایران توسط رحیمیان بوگر و همکاران (۲۸) هنجاریابی شده است. این پرسشنامه دارای ۱۵ ماده است که هر یک از سبک‌های دلبستگی ایمن، نایمن اجتنابی و نایمن دوسوگرا دارای ۵ ماده هستند. نمره‌گذاری بر اساس مقیاس لیکرت از نمره صفر تا ۴ انجام می‌شود. Hezan و Shiver پایایی این پرسشنامه را از طریق بازآزمایی ۰/۸۱ و با آلفای کرونباخ ۰/۷۸ گزارش کردند. Hezan و Shiver رویی صوری و محتوایی را خوب ارزیابی کردند. آلفای کرونباخ این پرسشنامه در تحقیق رحیمیان بوگر و همکاران ۰/۷۵ گزارش شده است (۲۸). علاوه بر این اعتبار محتوایی و صوری توسط اساتید روانشناسی دانشگاه اصفهان تأیید شده است (۲۹). مقدار آلفای کرونباخ به‌دست آمده برای پرسشنامه مذکور در تحقیق حاضر ۰/۶۸ بود.

د) پرسشنامه سبک‌های اسناد. پرسشنامه سبک‌های اسنادی (Attribution Style Questionnaire- ASQ) یک

دکتری بود که بعد از غربالگری براساس پرسشنامه افسردگی بک ۱۳۵ نفر (۸۳ پسر و ۵۲ دختر) به عنوان اعضای اصلی نمونه در مرحله دوم که به روش نمونه‌گیری در دسترس (به این صورت که با مراجعه به دانشجویان در محیط دانشگاه و توضیح اهداف انجام تحقیق و همچنین بحث در زمینه رازداری برای آنها، از دانشجویانی که تمایل به شرکت در تحقیق را داشتند، خواسته می‌شد تا پرسشنامه‌های رضایت از زندگی، سبک‌های اسناد و سبک‌های دلبستگی را پر کنند) و در دو مرحله انتخاب شدند: الف) در مرحله اول تعداد ۳۱۸ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند و تست افسردگی بک برای آنها اجرا شد. ب) در مرحله دوم آنهایی که نمره تست افسردگی آنها از ۲۱ بیشتر بود که تعداد آنها شامل ۱۳۵ نفر بود، به عنوان نمونه اصلی پژوهش انتخاب شدند، که انتخاب این تعداد از جامعه به عنوان اعضای نمونه براین مبنا صورت گرفت که در تحلیل رگرسیون چند متغیری نسبت تعداد نمونه (مشاهدات) به متغیرهای مستقل حداقل ۵ باشد. به طور کلی در پژوهش‌های پیش‌بینی حجم نمونه می‌تواند بین ۵ تا ۱۵ آزمودنی به ازای هر متغیر اندازه‌گیری شده تعیین شود (۲۲) که در این مطالعه با ۹ متغیر مستقل ۱۳۵ نفر نمونه مناسبی می‌باشد. لازم به ذکر است که نمونه پژوهش حاضر را دانشجویانی تشکیل داده که نیمسال دوم تحصیلی سال ۹۴-۱۳۹۳ در دانشگاه علامه طباطبائی مشغول به تحصیل بودند. ابزار مورد استفاده در این پژوهش پرسشنامه‌های افسردگی بک، رضایت از زندگی، سبک‌های دلبستگی و سبک‌های اسناد بودند.

الف) مقیاس افسردگی بک. این مقیاس دارای ۲۱ سؤال است. این مقیاس بر اساس نشانه‌شناسی افسردگی ساخته شده است (۲۳). گزینه‌های هر ماده از صفر تا سه نمره‌گذاری می‌شوند و براساس مجموع نمرات درجه افسردگی از خفیف تا بسیار شدید مشخص می‌شود و نمرات این آزمون بین صفر تا ۶۳ می‌باشد. بک و همکارانش ضریب اعتبار این ابزار را با استفاده از روش از ۰/۴۸ تا ۰/۸۶ گزارش کردند. همچنین آنها ضریب اعتبار آزمون را با روش بازآزمایی، در فاصله یک هفته‌ای، ۰/۹۳ گزارش کردند (۲۴). رویی این مقیاس در تحقیقات مختلف خوب برآورد شده است (۲۳). آلفای کرونباخ مقیاس مورد نظر در پژوهش حاضر ۰/۶۲ به‌دست آمد.

ب) پرسشنامه رضایت از زندگی. پرسشنامه رضایت از زندگی توسط داینر و همکاران (۲۵) ساخته شده و از پنج ماده که عناصر شناختی بهزیستی فاعلی را مورد سنجش قرار می‌دهد، تشکیل شده است. Diener و همکاران ابراز می‌دارند

از آزمون‌های پارامتریک استفاده و با توجه به این که تحقیق از نوع رابطه‌ای و پیش‌بینی است از آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه به روش Enter بهره برده شد.

داده‌های جمعیت شناختی برای ۱۳۵ نفر از نمونه که وارد تحلیل شده‌اند شامل ۸۹ نفر مذکر (۶۵/۹ درصد) و ۴۶ نفر مؤنث (۳۴ درصد) که از این میان ۷۱ نفر مجرد (۵۲/۵ درصد) و ۶۴ نفر (۴۸/۵ درصد) متأهل بودند. همچنین مقاطع تحصیلی دانشجویان آزمودنی ۶۸ نفر (۵۰/۳ درصد) مقطع کارشناسی، ۳۹ نفر (۲۸/۸ درصد) کارشناسی ارشد و ۲۸ نفر (۲۰/۳ درصد) در مقطع دکترا قرار داشتند. میانگین و انحراف استاندارد سنی آزمودنی‌ها نیز به ترتیب ۲۹/۸۱ و ۱۲/۱۵ بود.

جدول ۱. نمرات افراد نمونه در مقیاس افسردگی بک.

گروه	طبیعی	کمی افسرده	افسرده
تعداد (نفر)	۸۷	۹۶	۱۳۵
نمره	۱-۱۰	۱۱-۲۰	۲۱-۶۳

این جدول، نمرات افراد افسرده را نشان می‌دهد که از مجموع ۳۱۸ فقط ۱۳۵ نفر در دامنه افراد افسرده قرار می‌گیرند و واحد تحلیل به شمار می‌آیند.

جدول ۲. میانگین، انحراف معیار و ضرایب همبستگی نمرات آزمودنی‌ها در متغیرهای سبک دل‌بستگی و سبک اسناد با رضایت از زندگی.

متغیر	انحراف استاندارد - میانگین										
	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	
سبک‌های	۰/۴۷*	-۰/۲۹**	-۰/۳۳*	-۰/۶۲*	۰/۴۵*	۰/۱۹*	۰/۰۵	-۰/۷۴*	-۰/۸۶*	۱۳/۱-۲/۵	۱. ایمن
دل‌بستگی	-۰/۶۴*	۰/۳۸*	۰/۴۵*	۰/۱۲**	-۰/۱۷*	۰/۰۸	۰/۰۸	-۰/۸۸*		۱۶/۷-۶/۵	۲. اجتنابی
اسناد موقعیت منفی	-۰/۵۹*	۰/۵۹*	۰/۴۸*	۰/۷۲*	-۰/۷۱*	-۰/۱۰	-۰/۳۹*			۱۷/۲-۴/۸	۳. دوسوگرا
اسناد موقعیت مثبت	۰/۷۱*	۰/۲۳**	-۰/۵۶*	-۰/۷۶*	۰/۵۹*	-۰/۲۲*				۲۹/۹-۷/۸	۴. کلی- اختصاصی
متغیر وابسته	۰/۷۴*	۰/۱۱**	-۰/۴۶*	۰/۵۲*	۰/۴۸*					۳۰/۱-۹/۹	۵. بیرونی- درونی
	۰/۷۶*	-۰/۱۰۹	۰/۶۲*	-۰/۶۶*						۲۳/۷-۶/۵	۶. پایدار- ناپایدار
	-۰/۷۲*	۰/۰۷	۰/۱۸**							۴۱/۴-۱۱/۷	۷. کلی- اختصاصی
	-۰/۷۱*	۰/۳۹**								۳۶/۲-۱۲/۸	۸. بیرونی- درونی
	-۰/۷۳*									۳۳/۴-۱۰/۹	۹. پایدار- ناپایدار
										۱۸/۴-۹/۲	۱۰. رضایت از زندگی

** $P \leq 0.01$ ، * $P \leq 0.05$

معنی‌داری [برای سبک کلی- اختصاصی ($r=0.71$)، $P=0.001$ ، سبک درونی- بیرونی ($r=0.74$)، $P=0.001$ ، پایدار- ناپایدار ($r=0.76$)، $P=0.001$] با رضایت از زندگی دارد. برعکس، سبک اسنادی در موقعیت مثبت رابطه منفی و معنی‌داری [برای سبک کلی- اختصاصی ($r=-0.72$)، $P=0.001$ ، سبک درونی- بیرونی ($r=-0.71$)، $P=0.001$ ، پایدار- ناپایدار ($r=-0.72$)، $P=0.001$] با رضایت از زندگی

ایزار خود گزارشی است و اولین بار جهت تبیین اسناد برای رخدادهای غیرقابل کنترل (خوشایند و ناخوشایند) توسط پترسون (Piterson)، سمل (Smel)، آبرامسون (Abramson)، متالسکی (Metaleski) و سلیگمن (Seligman) ساخته شد (۳۰). این پرسشنامه از تعدادی موقعیت فرضی که شامل ۶ رخداد مثبت و ۶ رخداد منفی است، تشکیل شده است که به پاسخ‌ها نمره‌ای بین ۱ تا ۷ تعلق می‌گیرد. برای هر رخداد مثبت، نمره ۱ پایین‌ترین نمره است. برای هر رخداد منفی، نمره ۱ بالاترین نمره می‌باشد. در این پرسشنامه نمره‌های رخدادهای مثبت و منفی به‌طور مستقل محاسبه می‌شوند. مطالعات متعدد ثبات درونی پرسشنامه سبک اسناد را تأیید کرده‌اند (۳۱، ۳۲). پترسون و همکاران ثبات درونی را با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۴۴ گزارش کرده‌اند. همچنین شیخ‌الاسلامی، پایایی پرسشنامه سبک اسناد را بر اساس آلفای کرونباخ ۰/۵۰ گزارش نموده است (۳۱). در تحقیق حاضر نیز مقدار آلفای کرونباخ ۰/۵۲ برای پرسشنامه به‌دست آمد.

یافته‌ها

با توجه به برقراری شرط برابری واریانس‌ها با آزمون لون ($P \geq 0.05$) و نرمال بودن توزیع داده با آزمون شاپیروویلیک

نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد که رضایت از زندگی با سبک‌های دل‌بستگی ایمن رابطه مثبت و معنادار ($r=0.47$)، $P=0.001$ ، و با اجتنابی ($r=-0.64$)، $P=0.001$ و سبک دل‌بستگی دوسوگرا ($r=-0.59$)، $P=0.001$ همبستگی منفی و معنادار دارد. اما نتایج ضریب همبستگی پیرسون برای ارتباط سبک‌های اسناد با رضایت از زندگی نشان داد که سبک‌های اسناد در موقعیت منفی همبستگی مثبت و

جدول ۳. آماره‌های تحلیل رگرسیون چندگانه و خلاصه مدل رگرسیونی برازش شده.

مدل	ضریب تعیین	مجذور آر تصحیح شده	خطای معیار
	۰/۶۲	۰/۶۰	۵/۸

جدول ۴. تحلیل واریانس رگرسیون چند متغیره.

منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	معناداری
اثر رگرسیونی	۷۸۳۹/۵	۹	۸۷۱/۰۶	۲۶/۲۳	۰/۰۰۱
باقی مانده	۴۶۴۹/۰۳	۱۲۵	۳۳/۲		
کل	۱۲۴۸۸/۵۹	۱۳۴			

با استفاده از این روش مدل معنی‌دار به‌دست آمد (مقدار $F=۲۶/۲$ ، $P \leq ۰/۰۵$) و با توجه به مجذور R تنظیم شده، مدل (۶۰ درصد) از واریانس را پیش‌بینی می‌کند.

دارد. از آنجا که اگر در پرسشنامه سبک اسناد (ASQ) در موقعیت‌های مثبت فرد نمره بالا بگیرد یک اسناد منفی و اگر در موقعیت‌های منفی نمره پایین بگیرد یک اسناد منفی محسوب می‌شود، می‌توان فهمید که سبک اسنادی منفی در موقعیت منفی، درونی، پایدار و کلی می‌باشد، پس هرچه اسنادها در موقعیت منفی، منفی‌تر باشد رضایت از زندگی پایین‌تر و هرچه سبک اسنادی مثبت‌تر باشد رضایت از زندگی بیشتر است. همچنین در موقعیت مثبت نیز اسناد به بیرون، اختصاصی و ناپایدار یک اسناد منفی محسوب می‌شود و هرچه نمرات بیشتر باشد سبک اسنادی منفی‌تر و رضایت از زندگی پایین‌تر است.

اما برای تعیین میزان تأثیر هر کدام از متغیرهای پیش‌بین در میزان رضایت از زندگی دانشجویان، تحلیل رگرسیون چند متغیره انجام گرفت که نتایج آن در جداول ۳ تا ۵ نشان داده شده است.

جدول ۵. آماره‌های متغیر وارد شده در مدل رگرسیونی رضایت از زندگی.

متغیر	شناسه	ضریب استاندارد نشده	انحراف استاندارد خطا	ضریب بتا (استاندارد شده)	t	معناداری
دل‌بستگی ایمن		۰/۱۱	۰/۰۷	۰/۰۹	۱/۴۵	۰/۰۲
ناایمن اجتنابی		۰/۱۵	۰/۱	-۰/۱۲	-۱/۴۳	۰/۰۴
ناایمن دوسوگرا		۰/۱۵	۰/۰۹	-۰/۰۹	-۱/۳۵	۰/۱۷۸
اسناد موقعیت منفی	درونی - بیرونی	۰/۰۸	۰/۱۲	۰/۱۱	۰/۶۷	۰/۳۱
	پایدار - ناپایدار	۰/۳۳	۰/۱۴	۰/۴۵	-۲/۲۸	۰/۰۲۴
	اختصاصی - کلی	-۰/۱۱	۰/۱۱	-۰/۱۵	-۱/۰۳	۰/۱
اسناد موقعیت مثبت	درونی - بیرونی	-۰/۰۴	۰/۱۴	-۰/۰۶	-۰/۳۴	۰/۷۳
	پایدار - ناپایدار	۰/۱۴	۰/۱۹	۰/۱۸	۰/۷۳	۰/۴۶
	اختصاصی - کلی	-۰/۲۱	۰/۱۱	-۰/۲۸	-۱/۸۹	۰/۰۴

بحث

هدف از پژوهش حاضر پیش‌بینی رضایت از زندگی بر اساس سبک‌های اسناد و سبک‌های دل‌بستگی در بین دانشجویان افسرده بود. یافته‌های پژوهش نشان داد که سبک‌های دل‌بستگی همبستگی معنی‌داری با رضایت از زندگی دارد، از این میان سبک دل‌بستگی ناایمن-دوسوگرا و ناایمن-اجتنابی همبستگی منفی و دل‌بستگی ایمن همبستگی مثبت و معنی‌داری با رضایت از زندگی دارند. اما نتایج تحلیل رگرسیون برای بررسی میزان تأثیر هر کدام از متغیرها نشان داد که در بین انواع سبک‌های دل‌بستگی، سبک دل‌بستگی ناایمن-اجتنابی و سبک دل‌بستگی ایمن برای پیش‌بینی میزان رضایت از زندگی از ضرایب تأثیر (میزان بتا) معنی‌داری ($P < ۰/۰۵$) برخوردار هستند. بدین معنی که افرادی که سبک

در جدول ۵، میزان تأثیر هر یک از متغیرها را در پیش‌بینی متغیر وابسته رضایت از زندگی می‌بینیم. با توجه به سطح معنی‌داری ($P \leq ۰/۰۵$) t حاصل از متغیرهای دل‌بستگی ایمن ($t=۱/۴۵$ ؛ $P=۰/۰۲$) و ناایمن اجتنابی ($t=-۱/۴۳$ ؛ $P=۰/۰۴$)، بعد اسنادی پایدار-ناپایدار در موقعیت منفی ($P=۰/۰۲$)؛ $t=-۲/۲۸$) و نیز بعد اسنادی اختصاصی-کلی ($P=۰/۰۴$)؛ $t=-۱/۸۹$)، در موقعیت خوش‌سایند با ضرایب پیش‌بینی‌کننده‌های معنی‌دار رضایت از زندگی بودند.

مقادیر تأثیر متغیرهای پیش‌بینی‌کننده با ضریب بتا مشخص می‌شود که مقادیر بتا برای دل‌بستگی ایمن ($\beta=۰/۰۹$)، ایمن اجتنابی ($\beta=-۱/۱۲$) و سبک‌های اسنادی پایدار-ناپایدار ($\beta=-۲/۲۸$) و اختصاصی-کلی ($\beta=-۱/۸۹$) به‌دست آمد.

ایمن، به وجود آمدن احساس ایمنی در فرد است. بنابراین سبک دلبستگی منشأ ایمنی بخش در روبه‌رو شدن با رخدادهای زندگی محسوب می‌شود. دلبستگی ایمن منبعی درونی است که سلامت روان‌شناختی فرد را در طی رخدادهای استرس زا حفظ می‌کند، در حالی که فقدان منبعی ایمن، مشکلات عاطفی را به همراه می‌آورد (۱۶). از سوی دیگر، افراد با سبک دلبستگی نایمن به نسبت دادن رخدادهای مثبت زندگی به طور بیرونی و ناپایدار تمایل دارند. لذا زمانی که این افراد با رخدادهای خوب زندگی روبرو می‌شوند، رخدادهای غیر قابل کنترل درک می‌کنند که منجر به نومییدی و بدبینی می‌شود. اما افراد با سبک دلبستگی ایمن رخدادهای مثبت زندگی را به عوامل درونی و پایدار و رویدادهای منفی زندگی را به عوامل بیرونی و ناپایدار نسبت می‌دهند و چون وقایع را تحت کنترل خود می‌دانند لذا همواره نسبت به وقوع رخدادهای خوشایند در زندگی امیدوار هستند و نسبت به آینده خوش‌بین می‌باشند (۳۷). سبک دلبستگی ایمن، رابطه‌ی منفی با شدت نشانه‌های بیماری‌های روانی دارد و در عوض سبک دلبستگی نایمن و سبک دلبستگی اجتنابی، همبستگی مثبتی با شدت نشانه‌های بیماری‌های روانی دارد (۳۸).

یافته‌ی دیگر پژوهش نشان داد که ابعاد سبک اسنادی در موقعیت منفی، همبستگی منفی و ابعاد اسنادی در موقعیت خوشایند رابطه‌ای مثبت با رضایت از زندگی دارند یعنی در موقعیت منفی، سبک اسناددهی به صورت درونی، کلی و پایدار است و در موقعیت مثبت، سبک اسنادی به صورت بیرونی، اختصاصی و ناپایدار است. نتایج تحلیل رگرسیون برای بررسی میزان پیش‌بینی‌کنندگی این متغیرها نشان داد که ابعاد اسناد دهی پایدار- ناپایدار در موقعیت منفی و اختصاصی- کلی در موقعیت مثبت و خوشایند دارای ضرایب تأثیر معناداری هستند و می‌توانند میزان رضایت از زندگی دانشجویان را به خوبی پیش‌بینی کنند و دیگر ابعاد اسنادی پیش‌بینی‌کننده‌های معتبری نبودند و در مدل رگرسیونی رضایت از زندگی حذف می‌شوند.

سبک اسناد طریقی است که فرد به رخدادهای خوب و بد زندگی نگاه می‌کند. سبک اسناد، متغیری شناختی است که شیوه‌ی تبیین رخدادهای را توضیح می‌دهد. آدمی اگر علت رویدادهای گذشته بفهمد، در آن صورت می‌تواند آنچه را که در آینده برای وی روی خواهد داد، کنترل کند. بدین معنی که افرادی که در موقعیت منفی به صورت پایدار اسناد دهی می‌کنند، دلیل شکست‌های خود را همیشگی می‌دانند و

دلبستگی ایمن دارند، کمتر زندگی خود را براساس رویدادها و شرایط محیطی ارزیابی می‌کنند، بلکه در ارزیابی زندگی خود بیشتر بر منطق و تجربیات منحصر به فرد خود تأکید می‌ورزند و با توجه به اینکه افراد دارای سبک دلبستگی ایمن ویژگی‌های ارتباطی مثبتی مانند صمیمیت و خرسندی را دارند، کمتر دچار افسردگی می‌شوند. مطالعات نشان داده‌اند که از نظر سلامت روان‌شناختی و شایستگی، آزمودنی‌ها با سبک دلبستگی ایمن در مقایسه با آزمودنی‌ها با سبک‌های دلبستگی نایمن، در محیط‌های تحصیلی، شغلی و اجتماعی، برتر می‌باشند (۳۳). این یافته‌ها با نتایج کالتابینو و گرس (۱۴) و همچنین با نتایج تحقیق شهیاد و همکاران (۳۴) همسو است. آنها در مطالعات خود دریافتند که با افزایش کیفیت دلبستگی رضایت از زندگی نیز افزایش می‌یابد، لذا آزمودنی‌های دارای سبک دلبستگی ایمن به نسبت افرادی که سبک دلبستگی نایمن (دوسوگرا و اجتنابی) دارند، رضایت بیشتری از زندگی خود دارند. همچنین جنلن در یک مطالعه روی دانش‌آموزان به این نتیجه رسید که دلبستگی ایمن با خودکارآمدی و خوش‌بینی رابطه مثبت دارد و در نهایت منجر به افزایش رضایت از زندگی می‌گردد (۳۵).

در پژوهش کومیتاکی و همایی نشان داده شد که دلبستگی ایمن رابطه مثبتی با رضایت از زندگی، خوش‌بینی و خودکارآمدی در دانشجویان دارد (۲۰). در مطالعه‌ای دیگر نشان داده شد که دلبستگی اضطرابی و اجتنابی همبستگی مثبت و معنی‌داری با شرم، خشم، خودشیفتگی روانی، افسردگی، اضطراب، احساسات منفی و ناراحتی‌های هیجانی و عصبی دارد (۳۶). دلبستگی بر اساس این حقیقت که افراد چگونه یکدیگر را درک می‌کنند، تعریف می‌شود. اگر فردی دلبستگی ایمن داشته باشد، مراقب خود را قابل دسترسی می‌داند و تجربه‌ی مثبتی از خودش دارد ولی اگر فرد دلبستگی اجتنابی داشته باشد، مراقب خود را فرد نایمنی را درک می‌کند اما به ناچار به مراقب خود اعتماد می‌کند و در سبک اضطرابی، مراقب خود را به صورت فردی وابسته و بی‌ارزش درک می‌کند. این ارزشیابی‌های مثبت و منفی اثرات قابل توجهی بر رضایت از زندگی دارند. از این رو سبک دلبستگی افراد، ویژگی‌های عاطفی و شناختی و استراتژی‌هایی که واکنش‌های هیجانی را در افراد هدایت می‌کنند، تعیین می‌کنند (۱۶).

تجربه رابطه‌ی ایمن و حمایت‌کننده با مراقب در دوران کودکی، فرد با سبک دلبستگی ایمن را توانا می‌سازد که در برابر سختی‌ها، منعطف و پایدار باشد. نتیجه‌ی سبک دلبستگی

سبک اسناد می‌تواند تاب‌آوری را پیش‌بینی نماید. افراد با سبک اسناد خوشبینانه در مقابل رخداد‌های زندگی تاب‌آوری بالاتری دارند (۴۳) و این موضوع رضایت از زندگی را به دنبال دارد. از سوی دیگر، سبک خوش‌بینانه موجب می‌شود که تاب‌آوری از راه اثرگذاری بر حرمت خود، شایستگی و استحکام شخصی، تحمل عواطف منفی، مهارگری و کاهش آسیب‌پذیری روانشناختی، ارتقا داده شود و از این رو، افراد با سبک اسنادی بدبینانه قادر نیستند تا در موقعیت‌های استرس‌زا و شرایط سخت، از سلامت روانشناختی خود محافظت کرده و در برابر رخداد‌های آسیب‌زا، تاب‌آور باشند.

محدودیت‌های پژوهش. در این پژوهش از روش نمونه‌گیری در دسترس استفاده شده است. همچنین از آنجا که پژوهشگران اطلاعی درباره‌ی سطح اقتصادی و نسبت دانشجویان بومی و غیر بومی بودن آزمودنی‌ها نداشتند، لذا لازم است در تعمیم نتایج جانب احتیاط رعایت شود. **پیشنهادات.** پیشنهاد می‌شود که آموزش‌هایی در زمینه سبک اسناد و خطاهای اسنادی به دانشجویان افسرده داده شود و خانواده‌ها را از نقش سبک دل‌بستگی در بروز افسردگی فرزندان آگاه نمود. در پژوهش‌های آتی سطح اقتصادی اجتماعی، بومی یا غیر بومی بودن آنان لحاظ گردد.

نتیجه‌گیری

نتایج این تحقیق نشان داد که سبک دل‌بستگی ایمن و سبک دل‌بستگی نایمن - اجتنابی و همچنین سبک اسنادی پایدار - ناپایدار در موقعیت منفی و سبک اسنادی اختصاصی - کلی در موقعیت مثبت رضایت از زندگی دانشجویان افسرده را تحت تأثیر قرار می‌دهد. به عبارتی دیگر، سبک دل‌بستگی ایمن و سبک دل‌بستگی نایمن - اجتنابی و نیز سبک‌های اسنادی پایدار - ناپایدار در موقعیت منفی و اختصاصی - کلی در موقعیت مثبت مؤلفه‌های خوبی برای پیش‌بینی میزان رضایت از زندگی در بین دانشجویان افسرده است. با آگاهی از این موضوع و آموزش درست و به موقع مؤلفه‌های مؤثر در سبک‌های دل‌بستگی می‌توان اثرات آن را در ایجاد و افزایش رضایت از زندگی دانشجویان مشاهده کرد.

تشکر و قدردانی

نویسندگان این مقاله بر خود لازم می‌دانند از کلیه دانشجویان عزیز و همچنین تمامی کارکنان دانشگاه که در این پژوهش ما را یاری نمودند کمال تشکر را داشته باشند.

همچنین اسناد دهی افراد در موقعیت‌های مثبت به صورت اختصاصی به این معنی است که دلیل موفقیت‌های خود را خاص یک موقعیت می‌دانند. (۳۹). این یافته‌ها با نتایج و یافته‌های پژوهش استفان و همکاران (۴۰) همسو است. در تبیین این یافته‌ها می‌توان گفت که از آنجا که سبک‌های اسناد می‌توانند جهت دهنده‌ی حالت‌های عاطفی و هیجانی افراد باشند، چنین باوری می‌تواند منجر به واکنش‌های هیجانی، انگیزشی و شناختی شود، که در پی آن تکرار چنین تجربه‌های غیرقابل کنترلی منجر به حالتی می‌شود که در نهایت می‌تواند به افسردگی بیانجامد و این امر می‌تواند میزان رضایت از زندگی افراد را به‌طور قابل توجهی تحت تأثیر قرار دهد.

چنگ و فورنهام نشان دادند که سبک اسنادی درونی، پایدار و کلی در موقعیت مثبت، شادمانی و سلامت روانی را به‌طور مثبت و معناداری پیش‌بینی می‌کنند و با آنها همبستگی مثبت دارند و بیان کردند که دلیل آنکه افراد نتایج مثبت را به خود اسناد داده‌اند و معتقدند که این پیامدهای مثبت، دوباره در این موقعیت اتفاق می‌افتد، اسناد دهی توانسته است عزت نفس‌شان را بالا ببرد و رضایت زندگی را بهبود ببخشد و در نهایت باعث افزایش سلامت روان گردد (۴۱).

در همین راستا کاظمی، نیک‌منش و خسروی (۲۰۱۶) نشان دادند که سبک اسنادی خوش‌بینانه با کیفیت زندگی دانش‌آموزان همبستگی مثبت دارد. همچنین، خدایاری فرد و همکاران (۲۰۰۶) نشان دادند که اضطراب صفت با سبک اسناد پایداری در موقعیت مثبت رابطه منفی و با پایداری و کلی در موقعیت منفی رابطه مثبت دارد. همچنین اسناد‌های منفی کلی با اضطراب صفت رابطه مثبت و با عملکرد تحصیلی رابطه منفی دارد (۴۲).

می‌توان گفت اسناد دهی کنترل‌پذیر و درونی و پایدار در موفقیت (موقعیت خوشایند) از جمله عواملی است که باعث افزایش عزت نفس می‌شود و فرد قادر خواهد بود با درونی‌کردن و کنترل‌پذیر و پایدار فرض کردن آن، هیجان‌های مثبت خود را افزایش داده و عزت نفسش را ارتقا دهد و چون انتساب بیرونی موفقیت موجب کاهش عزت نفس و انتساب‌های کنترل‌ناپذیر و ناپایدار شکست، موجب افزایش آن است، فرد می‌تواند به منظور افزایش عزت نفس موفقیت‌ها را به توانایی خود نسبت دهد و شکست‌ها را کنترل‌ناپذیر و ناپایدار بداند. در نتیجه این افزایش عزت نفس می‌تواند پیش‌بینی کرد که درصد موفقیت‌ها در موقعیت‌های خوشایند تکرار خواهند شد که رضایت بیشتر را در پی خواهد داشت.

REFERENCES

1. Kim S, Kim G, Ki J. Effects of group art therapy combined with breath meditation on the subjective well-being of depressed and anxious adolescents. *Arts Psychother* 2014;41(5):519-26.
2. Zadeh ZF, Lateef M. Effect of cognitive behavioural therapy (CBT) on depressed female university students in Karachi. *Proc Soc Behav Sci* 2012;69:798-806.
3. Amani F, Sohrabi B, Sadeghieh S, Mashoufi M. The prevalence of depression among the students of Ardabil University of Medical Sciences, 2003. *J Ardabil U Med Sci* 2004;4(1):7-11. (Full Text in Persian)
4. Lepp A, Barkley JE, Karpinski AC. The relationship between cell phone use, academic performance, anxiety, and satisfaction with life in college students. *Comput Hum Behav* 2014;31:343-50.
5. Lin M, Chiang Y, Li C, Liu H. The relationship between optimism and life satisfaction for patients waiting or not waiting for renal transplantation. *Transplant Proc* 2010;42(3): 763-765.
6. Guney S, Kalafat T, Boysan M. Dimensions of mental health: life satisfaction, anxiety and depression: a preventive mental health study in Ankara University students population. *Proc Soc Behav Sci* 2010;2(2):1210-3.
7. Hosseini S, Rezaee A, Keykhosravi Z. A comparison of old men and women's social support, life satisfaction, happiness and depression. *Sociol Women (J Woman Soc)* 2012;2(4):143-161. (Full Text in Persian)
8. Yazdanpanah A, Ghasemi A, Siamian H, Javadian M. The study of the attributional style of the students studying in Mazandaran University of Medical Sciences in 2008-2009. *J Mazandaran U Med Sci* 2011;21(82):84-8. (Full Text in Persian)
9. Welbourne JL, Eggerth D, Hartley TA, Andrew ME, Sanchez F. Coping strategies in the workplace: Relationships with attributional style and job satisfaction. *J Vocat Beh* 2007;70(2):312-25.
10. Martinko MJ, Sikora D, Harvey P. The relationships between attribution styles, LMX, and perceptions of abusive supervision. *J Leadersh Organ Stud* 2012;19(4):397-406.
11. Safford SM, Alloy LB, Abramson LY, Crossfield AG. Negative cognitive style as a predictor of negative life events in depression-prone individuals: A test of the stress generation hypothesis. *J Affect Disord* 2007;99(1):147-54.
12. Khodabakhsh M. Attachment styles as predictors of empathy in nursing students. *J Med Ethics Hist Med* 2012; 5(8):1-7.
13. Shevlin M, Boyda D, Elklit A, Murphy S. Adult attachment styles and the psychological response to infant bereavement. *Eur J Psychotraumatol* 2014;5.
14. Caltabiano ML, Grosset C. Attachment, coping and life satisfaction amongst tertiary students. *Connecting Research and Practice in Relationships: Conference Proceedings; 2009; Australian Psychological Society.*
15. Davies K, Macfarlane G, McBeth J, Morriss R, Dickens C. Insecure attachment style is associated with chronic widespread pain. *Pain* 2009;143(3):200-5.
16. Peivastegar M, Besharat M, Pajouhinia S, Seifi M. Explanation of psychological vulnerability based on the attachment styles in students of mixed-state universities of Tehran. *Knowl Res Appl Psychol* 2012;13(1):29-31.
17. Khosh KN, Golzari M. Efficacy of training of positive affective on the rate of increasing marital satisfaction and insecure attachment style in married university student. *Psychol Stud* 2011;7(3): 29-49. (Full Text in Persian)
18. Koohsar A, Bonab B. Relation between quality of attachment and life satisfaction in high school administrators. *Proc Soc Behav Sci* 2011;30: 954-958.
19. Koohsar AAH, Bonab BG. Relation between quality of attachment and life satisfaction in high school administrators. *Proc Soc Behav Sci* 2011;30:954-8.
20. Komitaki NB, Homaei R. The investigation of the relationship between secure attachment style, self-efficacy, optimism and life satisfaction among the students of Ahvaz Islamic Azad University. *Int J Hum Cult Stud (IJHCS)* 2016;2(3):1111-22.
21. Parpoochi B, Ahmadi M, Sohrabi F. The relationship of religiousness and social support with life satisfaction among university students. *JSR* 2014;14(53):60-8. (Full Text in Persian)
22. Hooman H. Modeling structural equations using LISREL software. Tehran: SAMT Publication; 2005.
23. Azkhosh M. Psychological tests and clinical diagnosis. Ravan Publication; 2008. p. 4-6.
24. Beck AT, Steer RA, Carbin MG. Psychometric properties of the Beck Depression Inventory: Twenty-five years of evaluation. *Clin Psychol Rev* 1988;8(1):77-100.
25. Diener E, Emmons RA, Larsen RJ, Griffin S. The satisfaction with life scale. *J Pers Assess* 1985;49(1):71-5.
26. Bayani AA, Koocheky AM, Goodarzi H. The reliability and validity of the satisfaction with life scale. *J Iran Psychol* 2007;3(11):259-60. (Full Text in Persian)

27. Meng X, D'Arcy C, Adams GC. Associations between adult attachment style and mental health care utilization: Findings from a large-scale national survey. *Psychiatry Res* 2015;229(1):454-61.
28. Rahimian Boogar E, Nouri A, Oreizy H, Molavi H, Foroughi Mobarake A. Relationship between adult attachment styles with job satisfaction and job stress in nurses. *Iran J Psychiatry Clin Psychol* 2007; 13 (2) :148-157. (Full Text in Persian)
29. Mohammadali B, Mohsen J, Seed Mahmud M. Relationship between attachment styles and perfectionism. *Sci Res J Scholar Behav* 2007;14(25): 11-18. (Full Text in Persian)
30. Sakineh H, Kgolam M. A comparison of successful and unsuccessful female high school students in terms of style and self-handicapping with control intelligence documents, in Ahvaz. *J Psychol Aachiev* 2013;4(1):57-70.
31. Askari, Hafezi, Jamshidi. The relationship between personality characteristics and marital satisfaction among female nurses of Ilam. *J Women Cult* 2010;3(1):17-33. (Full Text in Persian)
32. Sanjuán P, Magallares A. A longitudinal study of the negative explanatory style and attributions of uncontrollability as predictors of depressive symptoms. *Pers Individ Differ* 2009;46(7):714-8.
33. Crosby RA, DiClemente RJ, Wingood GM, Rose E, Lang D. Correlates of unplanned and unwanted pregnancy among African-American female teens. *Am J Prev Med* 2003;25(3):255-8.
34. Shahyad S, Besharat MA, Asadi M, Alipour AS, Miri M. The relation of attachment and perceived social support with Life Satisfaction: Structural equation model. *Proc Soc Behav Sci* 2011;15:952-6.
35. Boo JN. The relationship between adult attachment and depression as mediated by social support, self-esteem, and optimism: Ball State University; 2010.
36. Wei M, Shaffer PA, Young SK, Zakalik RA. Adult attachment, shame, depression, and loneliness: The mediation role of basic psychological needs satisfaction. *J Couns Psychology*. 2005;52(4):591-601.
37. Yalçın İ. Social support and optimism as predictors of life satisfaction of college students. *Int J Adv Couns* 2011; 33(2):79-87.
38. Seyed NS, Shakeri M, Hami M. Survey on unwanted pregnancy in relation to contraception methods and fertility behavior. *Med J Mashhad U Med Sci* 2000;43(69):82-7.
39. Bell-Dolan D, Anderson CA. Attributional processes: An integration of social and clinical psychology; 1999.
40. Sabourin S, Lussier Y, Wright J. The Effects of measurement strategy on attributions for marital problems and behaviors. *J Appl Soc Psychol* 1991;21(9):734-46.
41. Cheng H, Furnham A. Attributional style and self-esteem as predictors of psychological well being. *Couns Psychol Q* 2003;16(2):121-30.
42. Khodayarifard M, Anshel MH, Brinthead TM. Relationships between Attributional Style and Trait Anxiety for Preadolescent Australian Boys and Girls. *Aust J Educ Dev Psychol* 2006;6:26-38.
43. Nosratabadi M, Bagheri M, Fazilatpour M. The Mediation role of resiliency in the relationship of attribution styles and personality dimensions with job burnout in surgeons of Kerman City, Iran. *J Kerman U Med Sci* 2015;22(6):690-704.